

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

Jelentés

Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás- és belső kontrollrendszer

Gádoros Nagyközség Önkormányzata
2019.

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

Jelentés

Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás- és belső kontrollrendszer

Gádoros Nagyközség Önkormányzata
2019. 10. hó 25. nap

Domokos László
elnök

19140
www.asz.hu

AZ ELLENŐRZÉST FELÜGYELTE:

VARGA EDIT felügyeleti vezető

AZ ELLENŐRZÉST VEZETTE ÉS A VÉGREHAJTÁSÁÉRT FELELŐS:

TERLECZKYNÉ DR. EISELE EDIT ellenőrzésvezető

A PROGRAM ÖSSZEÁLLÍTÁSÁÉRT FELELŐS:

TÓTPÁL SZABOLCS osztályvezető

IKTATÓSZÁM: EL-1660-001/2019

TÉMASZÁM: 2485

ELLENŐRZÉS-AZONOSÍTÓ SZÁM: V082923

Jelentéseink az Országgyűlés számítógépes hálózatán és az Interneten a www.asz.hu címen is olvashatóak.

TARTALOMJEGYZÉK

■ ÖSSZEGZÉS.....	5
■ AZ ELLENŐRZÉS CÉLJA.....	6
■ AZ ELLENŐRZÉS TERÜLETE	7
■ AZ ELLENŐRZÉS HÁTTERE, INDOKOLTSÁGA	8
■ A JELENTÉS LÉNYEGES KÉRDÉSKÖRE	9
■ AZ ELLENŐRZÉS HATÓKÖRE ÉS MÓDSZEREI	10
■ MEGÁLLAPÍTÁSOK.....	12
■ JAVASLATOK.....	13
■ MELLÉKLETEK.....	15
I. sz. melléklet: Értelmező szótár.....	15
■ FÜGGELÉK: ÉSZREVÉTELEK	17
■ RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE	19

ÖSSZEGRZÉS

Gádos Nagyközség Önkormányzata belső kontrollrendszerének kialakítása és müködtetése nem volt szabályszerű, ezáltal nem volt biztosított a közpénzekkel, a nemzeti vagyonnal történő felelős gazdálkodás.

Az ellenörzés társadalmi indokoltsága

Az Állami Számvevőszék alapvető feladata a közpénzekkel, az állami és az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodás ellenörzése. Az Alaptörvény szerint az önkormányzatok kötelezettsége a kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható költségvetési gazdálkodás elvének érvényesítése, a nemzeti vagyonnal való rendeltetészerű és felelős módon való gazdálkodás biztosítása. Az Állami Számvevőszék stratégiájában megfogalmazott célkitűzése az integritás alapú, átlátható és elszámoltatható közpénzfelhasználás elősegítése. Ennek megvalósítása érdekében az Állami Számvevőszék prioritásként kezeli a közpénzzel gazdálkodó szervezetek esetében a belső kontrollrendszer müködésének ellenörzését.

Gádos Nagyközség Önkormányzatánál a belső kontrollrendszer müködését az Állami Számvevőszék korábban a 2013. évre vonatkozóan ellenörizte.

Főbb megállapítások, következtetések

Gádos Nagyközség Önkormányzata belső kontrollrendszerének kialakítása és müködtetése nem volt szabályszerű, mivel a jogszabályi előírás ellenére a Gádos Polgármesteri Hivatal nem rendelkezett a szervezetét, feladatai ellátásának részletes belső rendjét és módját megállapító szervezeti és müködési szabályzattal. A szabályozási hiányosság miatt nem volt biztosított a közpénzfelhasználás szabályossága és a nemzeti vagyonnal történő felelős gazdálkodás.

AZ ELLENŐRZÉS CÉLJA

AZ ELLENŐRZÉS CÉLJA annak megállapítása volt, hogy az önkormányzat belső kontrollrendszere biztosította-e a közpénzekkel és a nemzeti vagyonnal történő elszámoltatható, átlátható, szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes gazdálkodás feltételeit. Az ellenőrzés keretében értékeltük továbbá, hogy az önkormányzatnál kiépítették és erősítették-e a korrupciós kockázatok kezelését szolgáló integritás kontrollokat és azt, hogy megteremtették-e a teljesítményellenőrzés feltételeit.

AZ ELLENŐRZÉS TERÜLETE

Gádoros Nagyközség Önkormányzata

GÁDOROS nagyközség Békés megyében található, állandó lakosainak száma a Központi Statisztikai Hivatal Magyarország közigazgatási helynévkönyve alapján 2017. január 1-én 3411 fő volt.

Az Önkormányzat¹ Képviselő-testülete² 7 főből állt, munkáját két állandó bizottság – a Pénzügyi és Gazdasági- valamint a Szociális, Ifjúságvédelmi és Oktatási Bizottság – segítette.

A gazdálkodási feladatokat a Gádorosi Polgármesteri Hivatal látta el. A Hivatal³ szervezeti egységekre nem tagolódott, elkülönített gazdasági szervezettel nem rendelkezett. Az Önkormányzat a Hivatalon kívül három költségvetési intézményt tartott fenn és egy gazdasági társaságban volt többségi tulajdoni részesedése.

Az ellenőrzött időszakban a polgármester⁴ személye nem változott, a jegyző⁵ személyében 2017. június 1-én került sor változásra.

AZ ELLENŐRZÉS HÁTTERE, INDOKOLTSÁGA

Az ÁSZ⁶ az ÁSZ törvényben⁷ kapott felhatalmazással élve ellenőrzi az önkormányzatok gazdálkodását, működését, hogy az ellenőrzések megállapításaival támogassa az ellenőrzött önkormányzatok szabályszerű gazdálkodását, javaslataival elősegítse az Alaptörvényben⁸ megfogalmazott alapvetések érvényesülését a mindennapi életben az önkormányzatok szintjén. Az önkormányzati rendszerben zajló folyamatok holisztikus elemzései, a kockázatok folyamatos figyelemmel kísérésének módszerével, az így kiválasztott önkormányzatok célzott, hatékony ellenőrzéseivel az ÁSZ betölti a legfőbb gazdasági ellenőrző szerv küldetését. Az egyes ellenőrzések megállapításaival és egy időszak ellenőrzési eredményeinek elemzésével az ÁSZ ráirányíthatja a jogalkotók figyelmét az önkormányzati alrendszerben esetlegesen felmerülő pénzügyi, szabályozási feszültségekre. Az elvégzett nagyszámú ellenőrzés során az ÁSZ „jó gyakorlatokat” is azonosíthat, melyeket tanácsadó funkciója keretében szélesebb körben is megismertethet az érintettekkel, ezáltal is hozzájárulva az önkormányzati alrendszer szabályozott, átlátható, kiegyensúlyozott és fenntartható működéséhez.

A belső kontrollrendszer kialakítása és működtetése nélkül nem valósítható meg a közpénzek, a közvagyon átlátható, szabályos, gazdaságos, hatékony és eredményes felhasználása. A belső kontrollrendszer azt a célt szolgálja, hogy a költségvetési szervek működésük és gazdálkodásuk során a tevékenységeket szabályszerűen hajtsák végre, teljesítsék elszámolási kötelezettségeiket és megvédjék az erőforrásokat a veszteségektől, a károktól és a nem rendeltetésszerű használattól. A belső kontrollrendszer magában foglalja mindazon elveket, eljárásokat és belső szabályzatokat, melyek biztosítják, hogy a költségvetési szerv valamennyi tevékenysége és célja összhangban legyen a szabályszerűséggel, szabályozottsággal, valamint a gazdaságosság, hatékonyság és eredményesség követelményeivel, az eszközökkel és forrásokkal való gazdálkodásban ne kerüljön sor pazarlásra, visszaélésre, rendeltetésellenes felhasználásra. Megfelelő, pontos és naprakész információk álljanak rendelkezésre a költségvetési szerv működésével kapcsolatosan, és a belső kontrollrendszer harmonizációjára, összehangolására vonatkozó jogszabályok végrehajtásra kerüljenek. Az integritás kontrollok kiépítése, erősítése a szervezet korrupciós kockázatainak kezelését szolgálja. A teljesítménykövetelmények meghatározása és működtetése megalapozhatja az önkormányzatoknál a teljesítményellenőrzés lefolytatását.

A JELENTÉS LÉNYEGES KÉRDÉSKÖRE

- *Az Önkormányzat belső kontrollrendszerének kialakítása és működtetése szabályszerű volt-e?*
-

AZ ELLENŐRZÉS HATÓKÖRE ÉS MÓDSZEREI

Az ellenőrzés típusa

| Megfelelőségi ellenőrzés.

Az ellenőrzött időszak

| Az ellenőrzött időszak a 2017. év, illetve az éves költségvetési beszámoló Áht⁹. által megállapított jóváhagyásáig (2018. május 31-éig) tartó időszak.

Az ellenőrzés tárgya

| Az önkormányzat és a gazdálkodási feladatokat ellátó hivatala belső kontrollrendszerének kialakítása és működtetése, valamint az integritás kontrollok kiépítettsége, a teljesítményellenőrzés feltételei.

Az ellenőrzött szervezet

| Gádoros Nagyközség Önkormányzata

Az ellenőrzés jogalapja

| Az ellenőrzés jogszabályi alapját az ÁSZ tv. 1. § (3) bekezdés, 5. § (2) és (6) bekezdései, valamint az Áht. 61. § (2) bekezdésének előírásai képezik.

Az ellenőrzés módszerei

| Az ÁSZ az ellenőrzést az ellenőrzési program szempontjai, az ellenőrzött időszakban hatályos jogszabályok, az ellenőrzés szakmai szabályai, a jelen ellenőrzésre irányadó ÁSZ módszertanok figyelembevételével hajtotta végre.

| Az ellenőrzési kérdések megválaszolásához szükséges bizonyítékok megszerzése az ellenőrzött által rendelkezésre bocsátott dokumentumokra, adatokra alapozva megfigyelés útján történt. Az ellenőrzési bizonyítékként felhasználható adatforrások közé tartoztak az ellenőrzési program részletes szempontjainál felsorolt adatforrások, valamint minden egyéb – az ellenőrzés folyamán feltárt, az ellenőrzés szempontjából információt tartalmazó – dokumentum.

Az ellenőrzés lefolytatásához az ellenőrzött szervezet tanúsítványok kitöltésével, valamint az ÁSZ által kért dokumentumok megküldésével szolgáltatott adatokat, amelyek valódiságát és teljes körűségét az ellenőrzött szervezet vezetője által tett teljességi és hitelességi nyilatkozat igazolta. A rendelkezésre bocsátott adatok, információk kontrollja az ellenőrzés keretében történt.

Az önkormányzat belső kontrollrendszere egyes pilléreinek kialakítására és működtetésére vonatkozó értékelés:

- „szabályszerű”, amennyiben az értékelt területen az elért „igen” válaszok százalékban kifejezett, egész számra kerekített aránya legalább 85 %,
- „nem szabályszerű”, ha nem éri el a 85%-ot,

Az önkormányzat belső kontrollrendszerének összesített értékelése az egyes részterületek esetében kapott megfelelőségi arányok számtani átlaga alapján történt és megegyezik a pillérenként (kontrollterületenként) alkalmazott százalékos értékelésekkel, a következő eltérésekkel: a kontrollrendszer egésze esetében a „szabályszerű” értékelésnek a százalékos értéken felül további feltétele volt, hogy egyik kontrollterület sem kaphatott „nem szabályszerű” értékelést.

Az ellenőrzés ideje alatt az ellenőrzött szervezettel történő kapcsolattartást az ÁSZ SZMSZ¹⁰-ének vonatkozó előírásai alapján biztosítottuk.

Az Önkormányzat belső kontrollrendszerének kialakítása és működtetése szabályszerű volt-e?

Összegző megállapítás

Az Önkormányzat belső kontrollrendszerének kialakítása és működtetése nem volt szabályszerű.

A BELSŐ KONTROLLRENDSZER kialakítása nem volt szabályszerű, mert a Hivatal nem rendelkezett a szervezetét, feladatai ellátásának részletes belső rendjét és módját megállapító szervezeti és működési szabályzattal az Áht. 10. § (5) bekezdés előírása ellenére.

A Hivatal belső kontrollrendszerének minőségét a jegyző₁, a Bkr¹¹ 11. § (4) bekezdés előírása ellenére a 2017. május 31-ig eltelt időszak vonatkozásában, a jegyző₂ a Bkr. 11. § (1) bekezdésében előírtakat megsértve a 2017. évre vonatkozóan a Bkr. 1. melléklet szerinti nyilatkozatban nem értékelte.

JAVASLATOK

Az ÁSZ tv. 33. § (1) bekezdésében foglaltak értelmében az ellenőrzött szervezet vezetője köteles a jelentésben foglalt megállapításokhoz kapcsolódó intézkedési tervet összeállítani és azt a jelentés kézhezvételétől számított 30 napon belül az ÁSZ részére megküldeni. Amennyiben az ellenőrzött szervezet vezetője nem küldi meg határidőben az intézkedési tervet, vagy továbbra sem elfogadható intézkedési tervet küld, az Állami Számvevőszék elnöke az ÁSZ tv. 33. § (3) bekezdése a) és b) pontjaiban foglaltakat érvényesítheti.

Gádorosi Polgármesteri Hivatal jegyzőjének

1. | *A Hivatal szabályszerű kontrollkörnyezetének kialakítása érdekében gondoskodjon a Hivatal szervezeti és működési szabályzatának elkészítéséről.*

(1. sz. megállapítás 1. bekezdése alapján)

Gádoros Nagyközség Önkormányzata polgármesterének

1. | *Gondoskodjon a Hivatal szervezeti és működési szabályzatának Képviselő-testület elé terjesztéséről.*

(1. sz. megállapítás 1. bekezdése alapján)

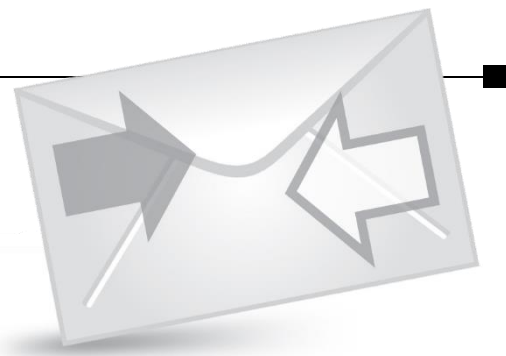
MELLÉKLETEK

I. SZ. MELLÉKLET: ÉRTELMEZŐ SZÓTÁR

belső ellenőrzés	Független, tárgyilagos bizonyosságot adó és tanácsadó tevékenység, amelynek célja, hogy az ellenőrzött szervezet működését fejlessze és eredményességét növelje, az ellenőrzött szervezet céljai elérése érdekében rendszerszemléletű megközelítéssel és módszeresen értékeli, illetve fejleszti az ellenőrzött szervezet irányítási és belső kontrollrendszerének hatékonyságát. (Forrás: Bkr. 2. § b) pontja)
belső kontrollrendszer	A belső kontrollrendszer a kockázatok kezelése és tárgyilagos bizonyosság megszerzése érdekében kialakított folyamatrendszer, amely azt a célt szolgálja, hogy a működés és gazdálkodás során a tevékenységeket szabályszerűen, gazdaságosan, hatékonyan, eredményesen hajtsák végre, az elszámolási kötelezettségeket teljesítsék, megvédjék az erőforrásokat a veszteségektől, károktól és nem rendeltetésszerű használatától. (Forrás: Áht. 69. § (1) bekezdése)
belső kontrollrendszer területei	A kontrollkörnyezet, az integrált kockázatkezelési rendszer, a kontrolltevékenységek, az információs és kommunikációs rendszer, valamint a nyomon követési (monitoring) rendszer. (Forrás: Bkr. 3. §-a)
információs és kommunikációs rendszer	A költségvetési szerv vezetője által kialakított és működtetett olyan rendszer, mely biztosítja, hogy a megfelelő információk a megfelelő időben eljuttatnak az illetékes szervezethez, szervezeti egységhez, illetve személyhez. (Forrás: Bkr. 9. § (1) bekezdés)
integrált kockázatkezelési rendszer	Olyan folyamatalapú kockázatkezelési rendszer, amely a szervezet minden tevékenységére kiterjed, egységes módszertan és eljárások alkalmazásával, a szervezet célkitűzéseinek és értékeinek figyelembevételével biztosítja a szervezet kockázatainak teljes körű azonosítását, azok meghatározott kritériumok szerinti értékelését, valamint a kockázatok kezelésére vonatkozó intézkedési terv elkészítését és az abban foglaltak nyomon követését. (Forrás: Bkr. 2. § m) pontja, 2016. október 1-jétől)
integritás	Az integritás az elvek, értékek, cselekvések, módszerek, intézkedések konzisztenciáját jelenti, vagyis olyan magatartásmódot, amely meghatározott értékeknek megfelel. (Forrás: Nemzetgazdasági Minisztérium: Magyarországi államháztartási belső kontroll standardok Útmutató 1.6.1. pontja, 2012. december)
irányító szerv/felügyeleti szerv	A költségvetési szerv tekintetében az Áht-ban meghatározott irányítási hatáskört gyakorló szerv. (Forrás: Áht. 1. § 9. pontja)
kockázat	A kockázat annak a valószínűségét jelenti, hogy egy vagy több esemény vagy intézkedés nem kívánt módon befolyásolja a rendszer működését, céljainak megvalósulását. (Forrás: Javaslatok a korrupciós kockázatok kezelésére – Kockázatkezelési és ellenőrzési módszertan 35. oldal, ÁSZ)
kontrollkörnyezet	A költségvetési szerv vezetője által kialakított olyan elvek, eljárások, belső szabályzatok összessége, amelyben világos a szervezeti struktúra, a folyamatok átláthatók, egyértelműek a felelősségi, hatásköri viszonyok és feladatok, meghatározottak, ismertek és elfogadottak az etikai elvárások a szervezet minden szintjén, átlátható a humán-erőforrás-kezelés, biztosított a szervezeti célok és értékek irányában való elkötelezettség fejlesztése és elősegítése. (Forrás: Bkr. 6. § (1) bekezdés)
kontrolltevékenységek	A költségvetési szerv vezetője által a szervezeten belül kialakított (kontroll) tevékenységek, melyek biztosítják a kockázatok kezelését, hozzájárulnak a szervezet céljainak eléréséhez és erősítik a szervezet integritását. (Forrás: Bkr. 8. § (1) bekezdés)
kommunikáció	Az a tevékenység, melynek során információ továbbítása valósul meg. A kommunikációs folyamat résztvevői között tájékoztatás történik, mely során tényeket, ezek magyarázatát közlik.

monitoring	A monitoring általánosságban a különböző szintű szervezeti célok megvalósításának folyamatát kíséri figyelemmel, melynek során a releváns eseményekről és tevékenységekről (együtt: folyamatokról) rendszeres jelleggel, strukturált, döntéstámogató információkhoz jutnak a szervezet vezetői. (Forrás: NGM Útmutató a költségvetési szervek monitoring rendszeréhez 2011. november)
monitoring-rendszer	A költségvetési szerv vezetője köteles kialakítani a szervezet tevékenységének a célok megvalósításának nyomon követését biztosító rendszert, amely az operatív tevékenységek keretében megvalósuló folyamatos és eseti nyomon követésből, valamint az operatív tevékenységektől függetlenül működő belső ellenőrzésből állhat. (Forrás: Bkr. 10. §)
önkormányzati hivatal	A polgármesteri hivatal, a főpolgármesteri hivatal, a megyei önkormányzati hivatal és a közös önkormányzati hivatal. (Forrás: Áht. 1. § 18. pont)
társulás	A helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre. (Forrás: Mötv. 87. §)

FÜGGELÉK: ÉSZREVÉTELEK

A jelentéstervezetet a Számvevőszék 15 napos észrevételezésre megküldte az ellenőrzött szervezet vezetőjének az ÁSZ tv. 29. § (1) bekezdése előírásának megfelelően.*

Az ÁSZ a jelentéstervezetet észrevételezésre megküldte Gádoros Nagyközség Önkormányzata polgármestere részére.

Gádoros Nagyközség Önkormányzata polgármestere az ÁSZ tv. 29. § (2) bekezdésében foglalt észrevételezési jogával élt, írásban jelezte, hogy a jelentéstervezet megállapításaival egyetért.

* **29. §** (1) Az Állami Számvevőszék az ellenőrzési megállapításait megküldi az ellenőrzött szervezet vezetőjének vagy az általa megbízott személynek, és annak, akinek személyes felelősségét állapította meg.

(2) Az ellenőrzött szervezet vezetője és a felelősként megjelölt személy az ellenőrzés megállapításaira tizenöt napon belül írásban észrevételt tehet.

(3) Az Állami Számvevőszék az észrevételre a beérkezésétől számított harminc napon belül írásban válaszol. A figyelembe nem vett észrevételeket köteles a jelentésben feltüntetni, és megindokolni, hogy azokat miért nem fogadta el.

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

¹ Önkormányzat	Gádoros Nagyközség Önkormányzata
² Képviselő-testület	Gádoros Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testülete
³ Hivatal	Gádorosi Polgármesteri Hivatal
⁴ polgármester	Gádoros Nagyközség polgármestere
⁵ jegyző	jegyző ₁ Gádoros Polgármesteri Hivatal jegyzője 2017 jan. 1.- 2017. máj.31-ig jegyző ₂ Gádoros Polgármesteri Hivatal jegyzője 2017. június 1-től
⁶ ÁSZ	Állami Számvevőszék
⁷ ÁSZ törvény	2011. évi LXVI törvény az Állami Számvevőszékről
⁸ Alaptörvény	Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
⁹ Áht.	2011. évi CXCV. törvény - az államháztartásról
¹⁰ ÁSZ SZMSZ	Az Állami Számvevőszék elnökének 4/2017. (XII.29.) ÁSZ utasítása az Állami Számvevőszék Szervezeti és Működési Szabályzatáról
¹¹ Bkr.	370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

1052 Budapest, Apáczai Csere János utca 10.

Levélcím: 1364 Budapest 4. Pf. 54

Telefon: +36 1 484 9100 Telefax: +36 1 484 9200

www.asz.hu